

εἶχε καὶ παρθεναγωγεῖον, τὸ ὁποῖον, λόγῳ πτωχείας τῶν κατοίκων, εἶχε καταργηθῇ πρὸ τινος καὶ αἱ ἐκπαιδευτικαὶ δαπάναι ἐμειώθησαν εἰς 80 λ. Τ. ἐτησίως.

Ὁ τύπος τῶν «ἀντικαταστατικῶν» νομισμάτων τῆς κοινότητος ἦτο :

Ἐν Γενὶ Μαχαλῇ Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Προδρόμος
10 παράδες (καὶ τουρκιστὶ) ὃν παρά.

Οἱ κάτοικοι τοῦ δὲν περιελήφθησαν εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν, καίτοι ἐκτοπισθέντες, περὶ τοὺς 1725, κατὰ τὸ 1914—15. Εἶναι ἡ μικροτέρα τῶν πέντε κοινοτήτων, ποὺ ἐξακολουθοῦν ν' ἀποτελοῦν τὴν Δέρκων σήμερον. Ἐν τούτοις, πολλοὶ φεύγοντες τὴν τουρκικὴν στρατολογίαν, κατέφυγον εἰς τὴν Ἑλλάδα, σκορπισθέντες.

Γρύπες

12.—Γρύπες ἡ Τσιφοῦτ Μπαρτζάν, ἦτοι πύργος ἡ οἰκισμὸς Ἰουδαίων, παραφθορὰ τοῦ ἀρχαίου Δρυπία (Δρύπες;). Κεῖται μετὰ τὴν Ἀη Πα καὶ Λιτρῶν, Β. τοῦ ὄρ. Στεφανίου.

Καὶ τοῦ χωρίου αὐτοῦ σημεῖα τοῦ ιστορικοῦ βίου συνεκέντρωσε μὲ τὸ συμπληρωμένον ὕψος του ὁ κ. Γεώργιος Κεῖτα τὸ τέλος τοῦ δ' ἡ τῆς ἀρχῆς τοῦ ε' αἰῶνος πρὸς Χρυσόστομος ἀναφέρει τὴν Δρυπῖαν ἐπιειλημμένως, καθὼς καὶ τὸν ἄλλοτε καὶ τῆς τοῦ ἀποστόλου καὶ μάρτυρος Θωμᾶ, τοῦ διακειμένου ἐν τῇ Δρυπῖᾳ, πρὸς τὸν ὁποῖον προσήρχοντο πλήθη κόσμου «βιάδην» μὲ λαμπάδες, ὥστε ὁ ὄρατος ἀπὸ τῶν τειχῶν (τῶν χειρσαίων) πρὸς τὴν κώμην νὰ φαίνεται ὡς ποταμὸς πύρινος, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ βασιλὶς προσήρχοντο καὶ ὁ Χρυσόστομος ἐκήρυσεν ἀπὸ τοῦ βήματός του. Εἶχε καὶ τεῖχος, τὸ ὁποῖον καταστραφέν ἀπὸ σεισμόν, διηγκόλυνε τὸ 559 τὴν εἴσοδον εἰς αὐτὴν τῶν Οὐνων καὶ Σλαύων, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐλεηλάτησαν, ἐξανδραποδίσαντες τοὺς κατοίκους της.

Ἐπιτύμβιον ἐπιγράμμα τοῦ ἡ' ἢ θ' αἰ. ἀποδεικνύει ἴσως ὅτι ἡ κωμόπολις ἐσυνέχιζε τὸν ἑλληνικὸν βίον της. Τὸν Φεβρ. 1299 εἰς αὐτὴν μετέβη δι' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος, ὁ ὁποῖος τὴν 24 Ἰαν. 1305 συναντᾶται εἰς αὐτὴν μὲ τὸν υἱόν του καὶ συμβασιλέα τοῦ Μιχαὴλ Θ'. Μεσολαβοῦν καὶ διὰ τὴν Δρυπῖαν τέσσαρες αἰῶνες νάρκης, ἀφανισμοῦ ἢ καὶ ἀνυπαρξίας, ὡς τῶν περισσοτέρων χωρίων τῆς Δέρκων, ὁπότε ἴσως αὕτη κατφκήθη καὶ ἀπὸ Ἰουδαίους καὶ τὸ ὄνομά της ἀπὸ Δρύπες μεταβάλλεται εἰς Γρύπες.

Τὸ 1798 τὸ χ. ὠνομάζετο Γρύπες, ὅπως μαρτυρεῖ τὸ ἀφιέρωμα τῆς παλαιότερας εἰκόνης τοῦ ναοῦ του «οἱ κάπελοι καὶ ἡ μουμτζήδες Κοιμ-

Ἡμεῖς Τεῖχος
Γενίον:

• θρῆνη
τ. 18/1939
π. 191-192

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

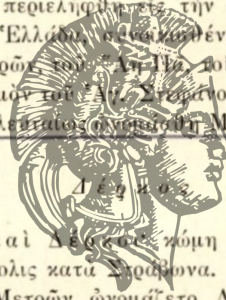
καποῦ (Κοντοσκαλιοῦ Κίλεως) εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον εἰς τῆς Γρύπες». Τὸ δὲ «ἀντικαταστατικόν» του νόμισμα, μετὰ ἓνα σχεδὸν αἰῶνα, 1877, ὀνομάζει τὸ χ. Γρύπες καὶ ἔχει τὸν ἐξῆς τύπον:

Ἅγιος Γεώργιος
Γρύπες (Τσιφοντ Μπουργάζ)
παρ. 20 εἴκοσι.

Ἐκτὸς τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Γεωργίου, εἶχε καὶ παρεκκλήσι μὲ ἀγίασμα, ἐπ' ὀνόματι Ἰωάννου Προδρόμου, ποὺ ἐπανηγύριζε τὴν 29 Αὐγ. Τὸ 1870 εἶχεν 25 σπίτια καὶ μετὰ 7 ἔτη, μόνον 23, γεωργῶν καὶ ἀμπελοφυτευτῶν. Σχολεῖον ὅμως οὔτε κατ' ὄνομα ὑφίστατο, «λόγω ἀμελείας ἢ διχονοίας» λέγει ὁ Καλέμης. Μερικὰ ἐν τούτοις παιδιὰ ἐπύθαιναν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ ἀντικρυνοῦ χωριοῦ Νύμφες, περιοδικῶς καὶ ὅταν δὲν τὰ ἠμπόδιζεν ὁ καιρὸς.

Τὸ 1924 τὸ χωρίον περιελήφθη εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν καὶ οἱ κάτοικοί του κατέφυγον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξαιρουμένους μετὰ πολλῶν κατοίκων τοῦ Ἀβάσκιοι, τῶν Λιτρῶν τοῦ Ἀβ. Π. τοῦ Σαφρά καὶ τῶν Νυμφῶν εἰς τὸν κοινὸν συνοικισμόν τοῦ Ἀβ. Σαφρά, ποὺ ἵδρυσαν εἰς τὸ Μπονάτι τῆς Ἀττικῆς. Τελευταῖος ὀνομασθῆναι Μπαγδζιλίο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

13.—Δέρκος¹⁾ καὶ Δέλκος, κόμη καὶ λίμνη. Δέλκος, τουρκ. Τέρκος· ἡ ἀρχαία Φινέπολις κατὰ Σαράφωνα. Λῆμος (ναχιές) τῆς περιφερείας τῆς διοικήσεως Μετρῶν ὀνομάζετο Δέρκος ναχιεσί, μὲ ἔδραν τὸ πλησίον χωρίον Καρατζάκιοι.

Τὸ παλαιότατον αὐτὸ ὄνομα, ἐὰν ἀνήκει εἰς αὐτό, τὸ ὀφείλει εἰς τὸν μυθικὸν βασιλέα τῆς Σαλμυδησοῦ τῆς ἀρχαίας Θράκης Φινέα, υἱὸν τοῦ Ἀγήνορος, ἐπαναστάτην τῆς ἐποχῆς του, ποὺ μὲ τὴν μαντικὴν του δύναμιν, ἀπεκάλυπτεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰς βουλὰς τῶν θεῶν διὸ ἐτυφλώθη καὶ ἐβασανίζετο ἀπὸ τὰς ἀλληγορικὰς ἀρπνίας, ἴσως τοὺς γύρω ληστρικὸς λαοὺς ἢ τὰς θυέλλας τοῦ Εὐξείνου· ἀπαλλαγείς δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοὺς Ἀργοναύτας, ὑπέδειξεν εἰς αὐτοὺς τὸ πέρασμα τῶν συμπληγᾶδων καὶ τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν Κολχίδα, μῦθος ἐγκλείων προθύστερα τὴν ἀρ-

1) Τὸ Δέλκος κατὰ τροπὴν τοῦ λ εἰς ρ—Δέρκος παλαιότερα μορφὴ τῆς λέξεως ἢ Δελκὼν ἢ Δέλτα τῆς Θράκης, ποὺ περιελάμβανε τὴν ὅλην τριγωνικὴν χερσόνησον τῆς μεῖζονος Κίλεως, ἐκτεινομένην μεταξὺ Εὐξείνου, Βοσπόρου καὶ Προποντίδος.